

**KODEKS RODNE RAVNOPRAVNOSTI
I NEDISKRIMINACIJE
DEMOKRATSKE STRANKE**

Usvojen na sednici radne Skupštine Demokratske stranke
27. april 2014. godine

Uvod

Demokratska stranka donosi **Kodeks rodne ravnopravnosti i nediskriminacije** polazeći od činjenice da su načela rodne ravnopravnosti i nediskriminacije temeljna načela ljudskih prava.

- Uprkos proklamovanim načelima, neravnopravnost i diskriminacija još uvek su prisutni u oba segmenta našeg života – javnom i privatnom.
- Svedoci smo neproporcionalne predstavljenosti žena na mestima odlučivanja, u upravljanju institucijama i javnim dobrima.
- Sveprisutno je stereotipno, uvredljivo i diskriminatorno predstavljanje žena u klasičnim i novim medijima, ali isto tako u javnom govoru i političkom obraćanju.
- Uprkos preuzetim međunarodnim obavezama i donetim zakonskim rešenjima, Srbija još uvek nema rodno osetljivu službenu statistiku, a upotreba ženskog gramatičkog roda nije službeno verifikovana.
- U Srbiji postoji široko tolerisano porodično i rodno zasnovano nasilje, na koje nema odgovarajuće reakcije kako države i njenih organa tako i društva u celini¹.

Vrednosti i principi

Osnov za donošenje Kodeksa predstavljaju:

- Program Demokratske stranke
- Statut Demokratske stranke²
- Deklaracija Foruma žena Demokratske stranke
- Programska deklaracija - Za aktivnu demokratiju i socijalnu pravdu!³
- Plan delovanja sa posebnim merama za podsticanje i unapređenje ravnomerne zastupljenosti žena i muškaraca u organima stranke i prilikom predlaganja kandidata za izbore poslanika i odbornika za period 2010 – 2014.⁴

Osnovne vrednosti koje Demokratska stranka i svaki njen član i članica ugrađuju u svoje delovanje su **sloboda, pravda, jednakost, solidarnost i prihvatanje drugog i drugačijeg.**

¹od 1. januara do 21. novembra 2013. u porodično-partnerskom kontekstu u Srbiji je ubijena 41 žena

²usvojen na Skupštini DS, 17. marta 2013.

³usvojen na Skupštini DS, 25. novembra 2012.

⁴usvojen na sednici GO DS 2. oktobra 2010.

Naši ciljevi, između ostalog su:

- Društvo u kome se građani i građanke osećaju bezbedno u svojim domovima i na ulicama svojih opština i gradova
- Društvo u kojoj postoji briga za sve slabe i nemoćne i otpor protiv svih moćnika i diktatora.

Polazeći od vrednosti, postavljenih ciljeva i naše misije - da Demokratska stranka definiše viziju budućeg društva, da ubrzava procese i podiže kriterijume, najpre prema sebi, onda prema celom društvu. **Kodeks rodne ravnopravnosti i nediskriminacije** uvodi nove standarde u delovanje članova i članica Demokratske stranke, kao unutar organizacije, tako na javnoj i političkoj sceni Srbije.

Kodeks

I Opšti principi

Uvereni smo da donošenje **Kodeksa rodne ravnopravnosti i nediskriminacije** Demokratske stranke stvara uslove za izgradnju ravnopravnog društva bez nasilja. Etički kodeksi postoje uz pravne norme i služe obezbeđivanju sklada između pojedinačnog i opšteg interesa. Demokratska stranka, njeni članovi i članice dele uverenje da će nedavna ratifikacija Konvencije Saveta Evrope protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici Skupštini Republike Srbije označiti početak nove ere u efikasnom sprečavanju nasilja, zaštiti žrtava i gonjenju počinitelaca nasilja.

Ovaj Etički kodeks sadrži skup pravila ponašanja i preporuka u predstavljanju Demokratske stranke na bilo kom mestu. On ne traži idealno, nego normalno ponašanje i postupanje predstavnika/ca Demokratske stranke. Svaki član/članica Demokratske stranke svojim ponašanjem, komunikacijom, aktivnim učešćem u životu lokalne zajednice stvara sliku o Demokratskoj stranci, a važnost te slike za rad DS je od izuzetne važnosti.

Član 1.

Predmet ovog Kodeksa je definisanje etičkih standarda na koje se obavezuju članovi i članice Demokratske stranke u poštovanju rodne ravnopravnosti i borbi protiv diskriminacije.

Član 2.

Članovi i članice Demokratske stranke će uvek voditi računa o zastupljenosti manje zastupljenog pola u organima Stranke i svim aktivnostima koje pokreću, kao i u institucijama u kojima deluju.

To podrazumeva da će predložiti i primeniti mere afirmativne akcije u svakoj situaciji u kojoj broj manje zastupljenog pola bude ispod 40%.

Član 3.

Članovi i članice Demokratske stranke će prijaviti nadležnim institucijama svaki vid nasilja koji uoče u svojoj okolini, a naročito slučajeve porodičnog i drugih vidova rodno zasnovanog nasilja.

Borba protiv porodičnog nasilja će biti jedan od prioriteta njihovog delovanja, bez obzira na mesto sa koga deluju ili funkciju koju zauzimaju.

Član 4.

Članovi i članice Demokratske stranke će uvek i u svakoj prilici poštovati integritet i dostojanstvo ličnosti. Neće preduzimati nikakvo stereotipno, seksističko, uvredljivo i diskriminatorno predstavljanje drugih unutar Stranke, ni u svojim javnim i medijskim nastupima, govorima, aktivnostima na Internetu (na društvenim mrežama).

Član 5.

Članovi i članice Demokratske stranke će sa funkcija na koje su izabrani i u institucijama koje vode, uvek voditi računa i zalagati se da statistički podaci budu razvrstani po polu i kao takvi javno predstavljeni.

Član 6.

Članovi i članice stranke će dosledno koristiti i zalagati se za uvođenje ženskog gramatičkog roda u službenu upotrebu.

Član 7.

U Demokratskoj stranci nije dozvoljen bilo kakav vid diskriminacionog uznemiravanja. Članovi/ice i zaposleni/e i stranke ne smeju obavljati bilo koju aktivnost koja je vezana za pretnje, zastrašivanje ili neprijateljsko ponašanje, kao ni da koriste epitete ili omalovažavanja koja se odnose na boju kože, religijsku pripadnost, pol, nacionalno poreklo, godine života, fizički nedostatak ili politički stav, kao i seksualno opredeljenje ili neko drugo svojstvo drugog zaposlenog/e, člana/članice stranke ili građanki i građana.

Član 8

U skladu sa Zakonom o sprečavanju zlostavljanja na radnom mestu i internim propisima u pogledu prevencije i postupanja, zaposleni/e u Demokratskoj stranci, kao ni funkcioneri/ke ne mogu da kao rukovodioci/teljke ili kolege/inice, pod bilo kojim okolnostima, da sprovode bilo kakav neodgovarajući pritisak ili uticaj na kolege/inice, da daju uvredljive primedbe ili deluju na način koji podriva integritet ili uznemirava bilo koga od zaposlenih ili članova/ica stranke.

U Demokratskoj stranci nije dozvoljeno seksualno uznemiravanje ili bilo koji drugi vid nepoželjnog verbalnog ili fizičkog ponašanja koje osoba kojoj je upućeno smatra za nepoželjno.

Član 9

Članovi i članice Demokratske stranke će prijaviti nadležnom Etičkom odboru svako kršenje ovog Kodeksa i ako tako odluče zatražiti pokretanje disciplinskog postupka za prekršioce i prekršiteljke.

Član 10

Članovi i članice Demokratske stranke će promovisati ovaj Kodeks u javnosti i medijima i radiće na unapređenju svesti o principima ovog Kodeksa i njegovog značaja za razvoj društva.

II Prijavljivanje kršenja Kodeksa

Kršenje ovog kodeksa se prijavljuje članu/ici Etičkog odbora zaduženom/j za oblast diskriminacije i rodne ravnopravnosti. Do formiranja Etičkog odbora prijave kršenja ovog Etičkog kodeksa podnose se Predsedniku stranke.

III Sankcionisanje

Za kršenje odredbi ovog Kodeksa predviđene su odgovarajuće sankcije shodno Pravilniku o disciplinskoj odgovornosti Demokratske stranke. Predviđene disciplinske mere su: opomena, suspenzija članskih prava od 3 do 6 meseci i isključenje iz Stranke. Stranačke sankcije su dodatak na pravne sankcije, jer su diskriminacija i nasilje zakonom zabranjeni i kažnjivi.

Pojmovi

Diskriminacija - svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje (isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva), u odnosu na lica ili grupe kao i na članove njihovih porodica, ili njima bliska lica, na otvoren ili prikriven način, a koji se zasniva na rasi, boji kože, precima, državljanstvu, nacionalnoj pripadnosti ili etničkom poreklu, jeziku, verskim ili političkim ubeđenjima, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, imovnom stanju, rođenju, genetskim osobenostima, zdravstvenom stanju, invaliditetu, bračnom i porodičnom statusu, osuđivanosti, starosnom dobu, izgledu, članstvu u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama i drugim stvarnim, odnosno pretpostavljenim ličnim svojstvima.

Diskriminacija na osnovu pola - postoji ako se postupa protivno načelu ravnopravnosti polova, odnosno načelu poštovanja jednakih prava i sloboda žena i muškaraca u političkom, ekonomskom, kulturnom i drugom aspektu javnog, profesionalnog, privatnog i porodičnog života.

Neposredna diskriminacija - postoji ako se lice ili grupa lica, zbog njegovog odnosno njihovog ličnog svojstva u istoj ili sličnoj situaciji, bilo kojim aktom, radnjom ili propuštanjem, stavljaju ili su stavljani u nepovoljniji položaj, ili bi mogli biti stavljani u nepovoljniji položaj.

Posredna diskriminacija - postoji ako se lice ili grupa lica, zbog njegovog odnosno njihovog ličnog svojstva, stavlja u nepovoljniji položaj aktom, radnjom ili propuštanjem koje je prividno zasnovano na načelu jednakosti i zabrane diskriminacije, osim ako je to opravdano zakonitim ciljem, a sredstva za postizanje tog cilja su primerena i nužna.

Govor mržnje - izražavanje ideja, informacija i mišljenja kojima se podstiče diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog ličnog svojstva, u javnim glasilima i drugim publikacijama, na skupovima i mestima dostupnim javnosti, ispisivanjem i prikazivanjem poruka ili simbola i na drugi način

Rodna ravnopravnost - podrazumeva ravnopravnu vidljivost, osnaženost i učešće oba pola u svim sferama javnog i privatnog života.

Rodno zasnovano nasilje - je bilo koji oblik nasilja koji se sprovodi nad osobom samo zbog pripadnosti određenom polu, upotrebom fizičke ili psihičke sile, uključujući silovanje, fizičko nasilje, seksualno uznemiravanje, incest i pedofiliju.

Nasilje u porodici - svaki akt fizičkog, seksualnog i psihičkog nasilja koje se dešava u porodici ili domaćinstvu ili bilo kog drugog partnerskog, odnosno intimnog odnosa, bez obzira na to da li nasilnik deli ili ne deli istu stambenu jedinicu sa žrtvom.

Rodni stereotipi - specifična uverenja o karakteristikama koje su tipične za žene ili muškarce, poput verovanja o fizičkim karakteristikama, osobinama ličnosti, poslovnim preferencijama ili emocionalnim predispozicijama žena i muškaraca. Često ne podrazumevaju samo uverenja o tome kakvi su muškarci i žene, već i kakvi bi oni trebali da budu.

Mizoginija - označava odbojnost ili mržnju prema ženama. Izražena je i u institucionalnim i svakodnevnim praksama, u javnim diskursima i u privatnim, intimnim odnosima.

Seksizam - proizilazi iz polne diskriminacije, verovanja da je jedan pol manje vredan od drugog. Predstavlja ideologiju koja polazi od postavke da se fizičke i mentalne razlike između žena i muškaraca moraju reflektirati na njihov različiti položaj u društvu.

Seksualno uznemiravanje - svako verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva lica iz sfere polnog života, a koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.